Katolik?

Tko je to?

KATOLIK?

TKO JE TO?

Blagoslov kuća! Kakav lijepi običaj, kakav događaj za svaku kršćansku katoličku obitelj! Svećenik nam donosi blagoslov Božji za čitavu godinu. Želi nas sve obići. Želi upoznati svoje stado. Susresti se sa svakim svojim vjernikom. Izmijeniti koju riječ s onima koje možda tako rijetko može vidjeti u crkvi. Koliko predrasuda se sruši kod takvog susreta sa svećenikom. Koliki osjete u duši: Ma ipak je to nešto, pripadati Katoličkoj Crkvi! Duša im se nadima, osjećaju iza tog razgovora sa svećenikom kao da se nešto novo započelo u njihovom srcu. Za mnoge je to ujedno i pravi ispit savjesti. Moj župnik me smatra katolikom. Ja i sam želim to biti. Što je to zapravo: Katolik?

Pokušat ćemo u ovoj maloj knjižici osvijetliti to pitanje. Odgovoriti na onu slutnju koja se rađa u našim srcima.

Katolik je onaj tko drži do svetog krštenja

»Znate, velečasni, svi su moji kršteni pa bih želio da se i moje dijete krsti. Neka mu se ime zna! — Samo, morat ćemo malo pričekati. Tako, kroz dva mjeseca vratit će mi se kum iz inozemstva — pa ćemo to onda obaviti. Želim da to bude svečanost. Već sam, znate, nabavio vina i rakije. Zakapario sam i muziku. Znam ja što je red. Neka se vidi da sam postao otac!« —

— »Hvaljen Isus, velečasni! Evo, upravo se vraćam iz rodilišta. Dobili smo bebu. Kad bih mogao doći s kumovima radi krštenja? Znate, htio bih to obaviti čim prije. Čim bude mama došla iz bolnice. Želim da moje dijete bude i Božje dijete. Neka ga opere krsna voda da se oslobodi đavolskih okova. Moji kumovi misle isto tako. Kod matičara sam već sve uredio. Danas je četvrtak. Velečasni, može li to biti slijedeće nedjelje, kroz deset dana?«

»Dapače, dragi prijatelju, bit će mi drago da vašem djetetu otvorim nebesko kraljestvo. Možete doći k ranoj svetoj Misi, a iza nje ćemo obaviti sveti obred.«

»Slažem se, velečasni. Kum i ja ćemo doći malo ranije da se ispovijedimo. Eto,

čini mi se da je zgodno da i mi budemo u milosti, kad svoje dijete i kumče vodimo u kraljevstvo nebesko.«

»Govorite kao pravi kršćanin, dragi prijatelju. Čestitam!«

»Nema na čemu, velečasni. Mislim da će onda naše veselje kod zajedničkog stola biti dublje i istinitije. Hvaljen Isus, i do viđenja slijedeće nedjelje kod svetog krštenja.« —

Što vam se čini, dragi prijatelju, koji od ove dvojice otaca shvaća sveto krštenje kao vjernik, katolik? Da li biste htjeli biti kao onaj prvi, ili kao ovaj drugi? Koji je po vašem mišljenju bliži katoličkom shvaćanju svetog sakramenta krsta?

Vjerujte, susreo sam u svojoj svećeničkoj praksi i jedne i druge. Ne mogu reći koji su bili brojniji. Ovisilo je to o mjestu, o okolnostima, o mnogočemu. Ali sasvim sam ih lako mogao razdijeliti na dvije grupe: jedni su u svetom krštenju gledali puki običaj, nešto što se mora, jer nam to nameće tradicija, Drugima je to bila vjerska manifestacija, dapače izrazita zgoda kad su mogli pokazati svoju pripadnost Katoličkoj Crkvi i pred drugima zasvjedočiti kako žele da i njihova djeca budu isto tako pravi katolici.

Zar ne, dragi prijatelji, ta dva tipa ljudi i vi susrećete. Vjerojatno ste i sudjelovali na kojim krstitkama. Kakav ste dojam dobili? Da ste prisustvovali dijeljenju svetog sakramenta po kojem novo ljudsko biće postaje Božjim djetetom — ili pak je vaš dojam bio da ste učestvovali na pijanki čiji je povod bio rođenje djeteta vašeg rođaka, kuma ili prijatelja?

Što vi gledate u svetom krštenju? Božji zahvat ili običaj? U vašem odgovoru naći ćete rješenje dali ste s te strane pravi katolik ili ne. **Katolik je onaj za koga je sveto krštenje podjela sakramenta koji s dječje duše pere ljagu istočnoga grijeha, a ulijeva joj milost posvetnu.** Dan krštenja svog djeteta ili kumčeta provodi pravi katolik u tihom veselju u obiteljskom krugu.

● Katolik je onaj za koga je Potvrda sakramet jakosti

Koliko krivih pojmova se znade naći kod naših vjernika kad je u pitanju sveta Potvrda. Mislim da ne će biti pretjeran zaključak da su rjetki naši vjernici koji o svetoj Potvrdi imaju izgrađeno katoličko mišljenje.

Nitko ne kaže da je krivo, ako se potvrđenicima za tu zgodu želi prirediti i kakvo vanjsko veselje, iznenađenje ili poklon. Pa i mi smo ljudi od krvi i mesa, i mi svoje osjećanje želimo na vani pokazati. No, u tome se krije velika opasnost, koja nas najčešće prevari. U nastojanju da onom unutarnjem, onom duhovnom sadržaju toga sakramenta dademo što prikladniji vanjski izraz — najčešće se gubimo u tom vanjskom, a ono duhovno zaboravljamo.

Hoćete li primjere?

Lijepa haljina i lijepo odijelo kod krizme žele pokazati ljepotu duše. — »Eto, velečasni, nije mogla doći na svetu ispovijed — veli jedna mama — morali smo ići krojačici.« Na uštrb duhovne ljepote brinemo se za tjelesnu.

Narukvice, naušnice, lančići, satovi — to su ukrasi koji kod krizme žele pokazati da će duša po darovima Duha Svetoga biti tako urešena i nakićena za dragog Boga. Rekli bismo: u paradnoj uniformi Kristovog borca! — Na te nakite, satove i frizuru se polaže velika važnost, a na ukrase duha: da je duša u milosti, da je puna kreposti — to odgađamo za kasnije. »Išla sam čak u Zagreb da joj nabavim cipelice. Zar nisu divne?« Cipe-

lice svakako, a duša?? »Velečasni, nemojte biti zlobni. Pa znate da je to veselje djetetu. Tako će dulje pamtiti svoju firmu. Pa i kumica joj je kupila zlatni lančić s križićem. Znamo mi što se pristoji.« »Da, — velim ja — dijete će pamtiti da je sve to dobilo, ali da li će pamtiti z a š t o je sve to bilo? Što to ima predstavljati za njega?« »Moram vam priznati, velečasni, na to nisam mislila. Trudit ću se da to nadoknadim do dana svete Potvrde.« — Tako sam završio razgovor s jednom inače dobrom ženom, čija djeca redovito dolaze na svetu misu. Ako ona ima ovako malo iskrivljene poglede o tom sakramentu gdje nam se daje Duh Sveti da svoju vjeru možemo priznavati i po njoj živjeti — što da kažemo o onima koji se za svetu Potvrdu pripremaju »kampanjski«. Tako zvani »padobranci«: prijave se za krizmu nekoliko dana prije dolaska biskupa, taman »pet minuta prije dvanaest«! Prije nisu znali. Eto, sve su inače pripravili, istrošili se. I sad jadni župnik nema kud. Treba dijete pustiti na svetu Potvrdu. Jer bila bi šteta da sada sve pripravljeno propadne radi tako jadnog razloga: neznanje vjeronauka! Pa naučit će već! Bolje da mu se progleda kroz prste! —

Vidite, dragi prijatelju, pravi katolik će shvatiti da sveta Potvrda može samo onda donijeti svoje plodove, ako je prima kršćanin koji je za to pripravljen s duhovne strane. Ne samo da mora biti potkovan u vjerskom znanju, nego mora biti i u stanju milosti kad ide na svetu Potvrdu. Treba dakle prije obaviti svetu ispovijed i Pričest. Tek kad je to sve ispunjeno, onda imaju smisla darovi, ukrasi, uspomene i slično. Bez onoga prvoga, ovo drugo je prazan okvir kojemu manjka slika, manjka pravi sadržaj.

Katolik? To je onaj tko u svetoj Potvrdi gleda sakramenat ozbiljnosti i punoljetnosti pravog Kristovog borca!

● Katolik je onaj tko cijeni svetu ispovijed

Ako je vjernik iza svetog krštenja sagriješio teškim grijehom, nužno mu je potrebna ispovijed da bi uspostavio vezu s Bogom — tako nas uči katekizam.

»Da, velečasni, to je istina. Ali, ja nisam sagriješio. Eto, ne ubijam, ne kradem, nisam nikome potpalio kuću. Dakle, ne treba mi ispovijed.« — Tako se brane mnogi naši »dobri« katolički muževi. Drugi opet dižu kuku i motiku na samu ustanovu svete ispovijedi i govore: »šta da se

pop miješa u moj privatni život! Zar ja pred njim ne smijem imati tajne? Ja ću se ispovijedati samom Bogu, a ne čovjeku koji je možda i gori od mene!« —

Sigurno ste, dragi prijatelji, čuli ovakve i slične prigovore na račun svete ispovijedi. Ali vjerujte, ima i takvih — sasvim obratnih primjera. Evo, što mi se dogodilo u jednim misijama: Bio je već petak. Zapazio sam da se oko sakristije, gdje sam ispovijedao, mota postariji čovjek i to već nekoliko dana. Konačno mi je pred večer pristupio i zamolio za svetu ispovijed. »Trebalo mi je — rekao mi je prije ispovijedi — mnogo snage da se odlučim na to. Odgađam to od utorka. Sad više ne mogu. Velečasni, prošlo je četrdeset godina od kako sam zadnji put kleknuo pred svećenika. Molim Vas, pomozite mi.« —

Taj je, zar ne, shvatio da sveta ispovijed nije da čovjeka gnjavi, nego da mu donese mir u dušu.

»Nemaš pravo — govorio je jedan vjernik drugome — što ne ideš na svetu ispovijed. Evo, ja se ispovijedam tri put na godinu: za Uskrs, za Veliku Gospu na Bistrici i za Božić. Vjeruj mi, da mi baš nije ugodno kleknuti, ali kad to jednom učinim onda znam da ću sigurno opet dobiti ne samo mir savjesti, nego i čuti riječi razumijevanja, ohrabrenja i dobiti savjeta kako da zlo iskorijenim. Uvijek mi je ispovijed pomogla da se osjetim više čovjek.«

»Ali, naš župnik je tako dosadan u ispovjedaonici!« — »Tko ti kaže da moraš k njemu ići na ispovijed. Dođi na ispovijed k mojem župniku. Ako ti i on bude dosadan, onda to znači da nisi shvatio što je ispovijed. Ona nije tu zato da i dalje sasvim mirno griješimo, nego da pokušamo staviti točku na naš loši život.«

Da, baš je tako. Sveta ispovijed je za ljude grešnike, a to smo svi. No, ako to ne priznamo ne može nam sveta ispovijed pomoći. Uzalud idem k liječniku, ako mu ne želim reći što me boli, i nisam spreman prihvatiti lijekove. Ispovijed pomaže samo skrušenom grešniku.

»I ja sam mislila da je dosta ispovijediti samo kletve i psovke. Na sve drugo sam se u ispovijedi smijala. Ali me svećenik brzo uvjerio da imam krivo. Odonda se dobro ispovijedam. Razumjela sam da ispovijed pomaže, ako se potpuno, iskreno ispovijedam.«

Ovo je dobar zaključak. Bolje da na ispovijed ne idemo, ako se iskreno ne želimo popraviti. Tu dobru volju i nastoja-

nje moramo uvijek imati. Ispovijed će mi onda sigurno donijeti oproštenje za prošlost i jakost za budućnost. To bi, dakle, bilo ispravno katoličko gledanje na svetu ispovijed. **Moramo je cijeniti zbog toga što nam donosi duhovni mir i jakost u daljnjoj borbi protiv grijeha.** Možda je koji puta neugodna, ali svakako uvijek potrebna. Dapače, što mi se više čini neugodnom — to je samo znak da mi je vrlo potrebna.

Ako i vi, dragi prijatelji, želite biti potpuni katolici — cijenite svetu ispovijed!

● Katolik je onaj za koga je sveta Pričest kruh života

Onaj tko redovito sudjeluje kod nedjeljnih svetih Misa, mogao je opaziti kako se u zadnje vrijeme sveta Pričest sve više povezuje sa misnom žrtvom, a i sa kršćanskim životom. Stvarno se možemo uvjeriti da sveta Crkva gleda u svetoj Pričesti kruh života, sredstvo vitalnosti naše duše.

Istina, to je u svetoj Crkvi stara stvar. To je zapravo Isusova nauka i zapovijed: »Uzmite i jedite!« Nije rekao: Uzmite i gledajte me, ili: Uzmite i klanjajte mi se, uzmite i držite me u svetohraništu.

Želja mu je da postane hrana za naše duše. To je jedino ispravno shvaćanje!

Složit ćete se sa mnom, dragi prijatelji, da ta istina nekako teško prodire u našu svijest, u naš život. Nije li činjenica da se relativno mali broj vjernika češće hrani tim kruhom života? Nedjeljom ih — recimo — ima kod svete Mise nekoliko stotina, a samo nekoliko desetaka pristupa stolu Gospodnjem. Koliko ima slabih katolika koji ni jedamput na godinu — kad im je to teška dužnost — ne dolaze na svetu Pričest.

Isto je tako činjenica da velik broj pričesnika sačinjavaju žene, i to više manje starije žene, i djeca. Znači: oni kojima bi sveta Pričest i te kako koristila — njih ima vrlo malo! Utješno je što djeca, uz pravilan vjerski odgoj, rado dolaze na svetu Pričest. To je zalog nade da će tu praksu ponijeti i u svoj život. Najmanje ima na svetoj Pričesti naših muškaraca i žena u najboljim godinama. Za njih, jednostavno, »nije u modi« da se češće pristupa k svetoj Pričesti.

»Velečasni, vi bi htjeli od nas stvoriti svece. Nismo mi časne sestre, pa da svaki dan dolazimo na svetu Pričest!«

Imate pravo, vi niste časne sestre! Vi ste više od toga! Časna sestra se mora

brinuti samo za vlastitu vjernost prema Bogu. Vi, žene i majke, vi, očevi i muževi, vi se osim za sebe morate brinuti i za svoju djecu. Njima morate dati primjer pravog katoličkog života. Njih morate privesti uz Boga svojim nastojanjem. Mislite li da to možete sami od sebe?

Zar ti, mama, ne osjećaš kako bi ti dobro došao Netko, tko bi bio tvoj oslonac u životu, u njegovim burama i razočaranjima? Zar ti, tata, ne misliš da bi bio plemenitiji i bolji otac, da koji puta pustiš Isusa u svoje srce?

Sjećate se nedavne poplave u Zagrebu? Sigurno ste slušali gotovo neprestane izvještaje na radio. Što je bila prva briga prema postradalima? Osigurati im hranu da ne malakšu! Kad je čovjek izložen naporima — to mu je gotovo najpotrebnije. I duši treba hrana. Kruh života! Tijelo Isusovo. Sveta Pričest! Kao katolik, evo što ću gledati u Presvetom Oltarskom Sakramentu: **Hranu koja me jača u duši, kruh vječnoga života, zalog vječne slave.**

»Kad se dulje vremena ne pričestim, nekako sam razdražljiv, nervozan, smeta me svaka sitnica. Znam da to stanje mogu popraviti dobrom i pobožnom svetom Pričesti.« — govorio mi je jedan svjetovnjak, liječnik. On je osjetio da je sveta Pričest za katolika zaista kruh života, sredstvo od životne važnosti za našu dušu.

O, da svi počnemo tako misliti i služiti se obilno na Stolu Gospodnjem!

● Katolik je onaj tko u svećeniku vidi drugog Krista

Što vjernici misle o svećeniku, najbolje se može vidjeti i osjetiti onda kad ga izgube. Prisustvovao sam sprovodu nekolicine svećenika. Takva iskrena žalost, takvo suosjećanje, takva svijest da su izgubili nekog vrijednog iz svoje sredine — mogla se pročitati na licima vjernika. Pa i kad svećenik napušta koju župu i odlazi dalje, kroz koprenu uobičajenih fraza može se lako nazrijeti činjenica da je svećenik počeo za vjernike vrijediti tek sada pošto odlazi.

Istina, sve je to znak da su svećenika stvarno cijenili i prije, da je bio pravi dobri pastir po uzoru na Krista Gospodina. Ipak je činjenica da mnogi vjernici gledaju u svećeniku samo čovjeka kojemu je dužnost da propovijeda Božji zakon, a ne će da vide da se on svim silama zalaže da bi im postao pravi duhovni otac. Nije svećenik zanatlija, nije on najamnik. **Za pravoga katolika svećenik je**

»drugi Krist«: Isusov produžetak kroz prostor i vrijeme. Kristu je pozajmio svoj um, svoje sposobnosti, svoj jezik, svoje ruke, svoju naobrazbu, čitavog sebe. Kao što mi je na mladoj Misi lijepo rekao jedan jednostavni seljak: »Velečasni, vi sad više ne pripadate svojoj braći ni sebi. Vi ste sad Isusov i naš.« Vrlo sadržajne riječi jednog običnog vjernika.

Znam, dragi prijatelji, i onda kad kritizirate svećenika, vi ipak u njemu gledate Božjeg službenika. I onda kad se na njegov račun šalite i došaptavate — ne mislite baš tako kako govorite. No, priznajte, takav način izražavanja nije zgodan. Prišivati svećeniku kao svećeniku svašta, a možda ništa sa svoje strane ne poduzimamo da bi svećenik bio drugačiji. Kad se molite za svog župnika? Da li redovito dajete doprinos za njegovo uzdržavanje? Jeste li kadgod prikazali kakvo dobro djelo za posvećenje svećenika? Što biste rekli kod bi dragi Bog iz vaše obitelji nekoga pozvao k sebi u službu? Vidite, kako odnos prema svećeniku nije baš jednostavan!

Svećenik kao da živi u kući načinjenoj od stakla. Promatra se svaki njegov potez, svaka njegova riječ, sve se važe. A pri tom se zaboravlja da je on Božji

čovjek, da ga u stvarima vjere i kršćanskog ćudoređa treba slušati i ići za njim.

Pravi katolik ne će u svom župniku vidjeti ni Petra ni Pavla, nego svećenika, koji jedini može dići ruku na odrješenje, na blagoslov, koji jedini može u crkvi krstiti, služiti svetu Misu, dijeliti svetu Pričest, osnivati nove obitelji, sprovoditi na posljednje počivalište naše mile i drage.

Ti si katolik! Ti si katolikinja! Koga vidiš u svom svećeniku? Samo čovjeka ili i službenika Božjeg? Samo jedan je odgovor ispravan!

● Katolik je onaj za koga je ženidba sredstvo posvećenja

Katkad se vjernici, pa i oni koji se smatraju dobro poučenima, čude: čemu svećenici toliko govore o sklapanju ženidbe u crkvi — kad, eto, imamo na sve strane primjere bračnih parova, koji i bez svetog sakramenta lijepo i skladno žive. Isto tako mnogi ne shvaćaju čemu bi trebalo takvima koji žive bez vjenčanja, uskratiti svete sakramente ispovijedi i Pričesti. Pogotovo su oštri u tome oni kojih se to neposredno tiče, jer imaju sina ili kćer kojima je bilo uskraćeno da kumuju kod krštenja ili vjenčanja.

Čitavu tu šumu problema i prigovora lako ćemo riješiti ako imamo u vidu ono osnovno što sveta Crkva uči o sakramentu ženidbe. Krist Gospodin je ženidbu kao ustanovu podigao na čast sakramenta, to jest dao joj snagu da bude sredstvo posvećenja za muža i ženu. Svaki katolik je u toj stvari dužan prihvatiti stanovište Crkve.

Kao što je svaki stalež za svoje pripadnike izvor sredstava za život, tako je bračni stalež izvor sredstava za posvećenje bračnih drugova. Uzmimo jednog stolara, ili postolara, ili šofera. To je njegov stalež. On iz tog staleškog posla crpi sredstva za svoj svagdanji život, za podmirenje životnih potreba.

Isto je tako, po sakramentu ženidbe za bračne drugove u duhovnom smislu, njihov bračni stalež izvor milosti i posvećenja. Stolar, šofer — može živjeti baš zahvaljujući tome što je ove ili one struke. Muž i žena se međusobno posvećuju baš zahvaljujući tome što su po sakramentu ženidbe u bračnom staležu. Zbog tog zajedničkog života u bračnoj zajednici oni će si osigurati blaženu vječnost. — Eto, to je sve! Tu je odgovor na sve teškoće i prigovore.

Nije dakle važno da li se netko slaže sa svojim bračnim drugom ili ne — da bismo prosudili treba li sakramenat ženidbe, nego je važno da ovaj ili ova želi živjeti bračnim životom mimo načina za to određenog od Boga. Čim je netko — da tako kažemo — silom ušao u bračno svetište: bez vjenčanja na koje je kao katolik obavezan, on je u stanju grijeha i zapravo je sam sebe isključio iz zajednice vjernika. To, što mu se sad uskraćuju sakramenti i nema pravo da kumuje, to je samo dosljedno provođenje njegovog vlastitog ponašanja! Nekatoličkom ženidbom isključio se iz Crkve i sad nema pravo na sredstva koja Crkva daje samo svojim vjernicima.

Nije dakle točno da je katolička ženidba običaj, koji je uveden da bi se sklapanje braka što dulje pamtilo, nego sakramenat ženidbe ima dublji smisao: on ima odjeka u vječnosti. **Ženidba mora bračnim drugovima, baš ukoliko su bračni drugovi, otvoriti vrata raja.** Ženidba ih mora posvetiti. Ona postaje za njih izvor svetosti. Njihovi bračni čini su nešto sveto, nešto od Boga blagoslovljeno. To je, dragi prijatelji, ispravno katoličko shvaćanje.

Stoga je nepojmljivo da netko želi biti katolik i pripadnik Crkvi, a u tako važnim stvarima povodi se za svijetom, koji nema ništa zajedničko sa Božjom zajednicom na zemlji.

Koliki bi vjernici trebali u pitanjima sklapanja ženidbe promijeniti svoje stanovište, ako žele nositi katoličko ime. Samo onaj može reći da je pravi katolik, koji u ženidbi po crkvenim propisima vidi sredstvo posvećenja!

Katolik je onaj tko sebi i svojima u zadnjim časovima života želi svećenika

»Velečasni, idite brzo, samo što nije umro! Požurite!« Uzeo sam sa sobom i svetu Pričest i pošao k bolesniku. Kad sam se približio kući, presreli su me i obavijestili da je baš sad izdahnuo. Ušao sam u kuću i učinio što sam mogao: dao sam bolesniku bolesničko pomazanje uz kratku formulu. Zatim sam se zanimao za okolnosti. Ležao je već dva tjedna. Iz bolnice su ga poslali kući uz napomenu da je stanje nepopravljivo. Ukućani su se sjetili zvati svećenika kad mu je duša — štono riječ — stvarno bila već na jeziku. »Znate, nismo vas zvali prije, jer nemamo konje.« Ni sad nisu poslali podvoz, a ipak

sam došao. Tako je bilo i prije. To je bio izgovor, a ne razlog. Razlog leži dublje. Nismo svijesni da je naša dužnost osigurati bolesniku svećenika na vrijeme.

»Eto, velečasni, nismo ga htjeli uznemirivati. Mogao bi reći da mu želimo smrt. Zato nismo poslali po vas.« — Umro je bez sakramenta!

Koliko takvih slučajeva moramo mi svećenici doživjeti u svojoj praksi. Kako se često obistinjuje poslovica: Kakav život, takva smrt! Živi bez Boga i umire bez Boga. Potresni događaj mi je pripovijedio jedan susjedni svećenik.

Pozvali su ga k nekoj bolesnici. Znao je da se ta godinama nije ispovijedala. Nekoliko puta je odbila ispovijed. Evo, sad treba ići k njoj. Došao je i donio svetu Pričest. Trebalo je najprije obaviti ispovijed. »Bako, — govorio je svećenik — donio sam vam Isusa. Lijepo ćete se ispovijediti.«

»Ne mogu.« — rekla je starica.

»Zašto?« — pita svećenik.

»Teško govorim.« — »Dobro, bako. Ja ću vam postavljati pitanja, a vi samo recite da ili ne.« Tako je to išlo. Zatim joj je svećenik rekao: »Evo, sad recite: kajem se.«

»Ne mogu.« — »Kažite: žao mi je.« — »Ne mogu.«

Inače je bolesnica bila pri svijesti i normalno razgovarala. Slabila je na očigled. »Bako, zar ne vidite da umirete. Recite kajem se.« — »Ne mogu.« — »Recite onda: Isuse, smiluj se!« »Ne mogu!« To su joj bile zadnje riječi. Preminula je. Razvratan život — neokajana smrt! Živjela je bez Boga. U zadnjem času Bog joj je uskratio milost pokajanja. Žalosno, zar ne? Još je žalosnije što broj onih koji umiru bez svećenika raste u našim krajevima. Kako možete tu pojavu spojiti sa katoličkim uvjerenjem? Zar smo toliko naivni pa zbilja mislimo da dolazak svećenika znači smrt? »Kuda je išao dim, kad ste ugasili svijeću? — pitala me nedavno jedna bolesnica. Ako ide k vratima — gotova je: »A, već je bio i župnik i krizmao ga. Nema od njega ništa.« Odakle takvo uvjerenje: Samo odatle što mnogi svećenika zovu u najskrajnje vrijeme. Sveti sakramenti ne čine čudesa. Ali u mnogome mogu pomoći bolesniku ako ih primi na vrijeme. Donose mir u dušu pa se energije organizma mogu posvetiti borbi protiv bolesti. No ako mi svećenika zovemo kad više te energije u organizmu **nema, kako će se nemoćnik odhrvati?**

Svećeniku nije teško ni nekoliko puta doći k bolesniku, ali mu je uvijek žao ako zbog nemara ukućana stigne i trenutak prekasno. Ti si, dragi prijatelju, katolik? Osiguravaš li svojim najbližima svećenika u potrebi? Zoveš li ga i sam kad si teško bolestan? Tvoj stav u tome je mjerilo tvog katolicizma. **Kod pravog katolika svećenik je uvijek rado viđen, bez ikakvih predrasuda!**

● Katolik je onaj tko vodi brigu o kršćanskom sprovodu

Kršćanski sprovod! Naprijed križ, zatim djeca, pa muževi, onda svećenik. Slijede rođaci i na kraju ženski svijet. Polako se kreće žalobna povorka. Naprijed otkrite glave, tišina. Svećenik pjeva, a žene odzada mole za pokojnika. Sveta Crkva kao brižna mati isprača svoje dosadašnje članove na zadnje počivalište. Odaje počast njihovu tijelu koje je služilo duši ovdje na zemlji.

Ima, jasno, i drugačijih sprovoda. Ali samo ovo je katolički sprovod. Samo tako se mi dijelimo od svojih milih i dragih koje nam je ugrabila smrt.

»Pa, velečasni, — čujem vas kako govorite — da, to je katolički sprovod. A

zašto onda vi uskraćujete sprovod nekima koji su htjeli biti katolički pokopani?«

Nijednom katoliku se ne smije uskratiti crkveni pogreb, zvona, križevi, svijeće i slično.

»Eto vidite, a zašto je onda i nedavno u našoj župi bio sprovod bez svećenika, premda znam da su tražili da na sprovod idete?« Ali, ono nije bio katolik — odgovaram vam ja. »Kako nije bio, velečasni, kad smo zajedno sjedili u školi na vjeronauku, zajedno išli na Pričest i na Bistricu, a pokopali su ga kao...! Pa onda ona pokojna Mara. Vi, velečasni, tvrdite jedno, a radite drugo. Znate da ste se zamjerili mnogima. Niste dali zvoniti kao da su zvona vaša. Zvona smo mi kupili. I križeve. I zastave.«

Vi znate dobro, dragi prijatelji, da je ovaj što ste ga nedavno otpratili na groblje odbijao da se ispovijedi. Umro je nepokajan. Takvima Crkva uskraćuje pogreb.

»Ali, on je bio star, već pomalo izvan sebe.«

Da, ali je ipak zadnji dan napisao oporuku i potpisao je. Zato je bio sposoban, ne?

»Eto, što ćemo. Ali njegovima je vrlo krivo što ste tako učinili.«

Meni je žao što nisu na to ranije mislili. Sad im više nisam mogao pomoći.

»Dobro, dobro, ali ona Mara se htjela ispovijediti, ali vi niste htjeli.«

Vi dobro znate da je živjela bez vjenčanja, a mogla se vjenčati. Čak ni na bolesničkom krevetu nije htjela obećati da će to pitanje srediti. Eto, umrla je bez ispovijedi. Jasno je da se konkubinarcima uskraćuje crkveni pogreb.

»Ali zvoniti se bar može.«

I križevi i zvona su sastavni dio katoličkog sprovoda. Ako nema svećenika nema ni zvona.

»Velečasni, da se ona sama ubila, ja bih to razumio. Ali ovako... Velečasni, vi ste prestrog.«

Ako zakoni pogađaju loše građane, onda ne kažemo da su zakoni prestrogi, nego da su ljudi loši.

Da, taj katolički sprovod! Koliki ga smatraju samo paradom. Pa ako platimo — govore, — zašto ne bismo tu paradu imali. Samo, takvo shvaćanje sprovoda tuđe je katoličkom nazoru. **Sprovod nije parada, nego posljednja počast, kojom se katolika prati na groblje.** Obred kojim se Crkva dijeli od svog djeteta i po zadnji put ga preporučuje Božjem milosrđu.

A tek ono što ide uz sprovod! Koliko pretjeranosti! Tu mora biti glazba, tu mora biti masa vijenaca, tu mora biti jela i pića za pola sela. Jasno da su tu onda veliki troškovi. Pa i na samom sprovodu koliki se vladaju kao da je to zaista parada. Ne skidaju šešir, pripovijedaju i smiju se, puše u povorci. Svećenika se često u zadnji čas obavijesti o pogrebu i ako onda sve ne može biti kako smo mi zamislili — kriv je pop! Mrmljamo na taksu koju moramo dati za zvonjenje, za svijeće, za sam pogreb, a zaboravljamo da je to zapravo minimum u usporedbi s ostalim potrebnim i nepotrebnim troškovima. Dugo nam treba dok iza sprovoda zaliječimo financijske rane.

Ako smo katolici, svakako ćemo voditi brigu o katoličkom sprovodu, ali se ujedno starati o tome da naši ukućani, pa i mi sami, budemo dostojni pokopa po kršćanskom obredu. To obuhvaća ono što smo ranije rekli o sakramentima umirućih i o pravovremenom upozorenju župnika na smrtni slučaj u našoj obitelji. Pravi katolik se pozna i po tome što će se pobrinuti da se i sveta Misa za pokoj duše odsluži što prije. Prevelika, histerična upravo, žalost nema mjesta kod katolika. »Nemojte biti kao oni koji nemaju nade.« — upozorava sveti Pavao svoje vjernike. Tiha sućut i ozbiljnost više će pokazati našu žalost i bol radi takvog gubitka, nego ne znam koliko suza. Svojim taktom možemo pomoći i drugima da što prije izađu iz krize koja ih neprestano goni na suze. Kuća žalosti kod katolika, ne će nikad biti kuća očaja, nego dom gdje postoji pouzdanje u Providnost Božju.

Budite, dragi prijatelji, i u časovima žalosti pravi katolici, ljudi koji ne gube glavu, nego vode brigu da katoličkim obredom provedu na zadnje počivalište svoje mile i drage.

● Katolik je onaj tko se trudi da stekne što više vjerskog znanja

Ne bih vam, dragi prijatelji, htio pričati priče, ali ovo što ću ovdje navesti zvučat će kao priča, kao nešto što se nije dogodilo. Nažalost je sve kruta stvarnost.

»Zašto vi, velečasni, stalno širite nekakvu novu vjeru? Slušala sam kako djeci govorite da mogu doručkovati ako idu na svetu Pričest kod Mise poldanjice. Kako to? Ja se ne bih to usudila. Ja od navečer ništa ne jedem.« —

»Onda, velečasni, što velite, hoće li poživjeti? Gdje ste vidjeli da stoji smrt?« — tako me u povjerenju pitala starija

žena za svoju majku, uvjerena da vidim smrt dok dijelim sakramente umirućih: ako je kod nogu ozdravit će; ako je kod glave treba spremiti raku!

»Znate, ja svoju djecu učim kod kuće. Tako im je zgodnije. Nisu izloženi porugi drugih. Lijepo im tumačim kako se treba vladati u crkvi kad svećenik sa svetom Hostijom daje posljednje pomazanje.«

»Moja mama veli da ja ne trebam ići na vjeronauk, jer sam već bila na Pričesti, pa i na krizmi.«

Jeste li već sreli vjernike koji govore ovakve i slične stvari? Govore ih sasvim ozbiljno. Pokazuje svoje vjersko neznanje. Možda su nekad nešto i znali, ali sad im je to izhlapilo. Ostalo je samo mutno sjećanje, koje ne zna što kamo spada. Kako vi, dragi prijatelji, ocjenjujete ljude koji bi htjeli biti članovi neke organizacije, a ne znaju ni čemu organizacija služi ni kakva su im prava, ni kakve su im dužnosti. Svakako treba da se najprije upoznaju sa osnovama društva kojemu žele pristupiti. Tako je isto i sa članovima Crkve. Svaki se katolik mora truditi da stekne što više vjerskog znanja. Nije dosta samo biti kršten, nije dovoljno ni pristupiti sakramentima. Treba sa vlastitim uzrastom širiti i horizont

vjerskog znanja. Ono što je bilo dovoljno kad smo imali 8 ili 10 godina, ne može biti dosta kad smo došli u razvojne godine. Kad na nas pritisnu brige i teškoće obiteljskog života, pogotovo treba proširiti i produbiti vjersko znanje da bismo zaista mogli živjeti kao katolici.

Ako se dakle osjećamo kao vjernici, onda je potrebno neprestano utvrđivati vjersko znanje i stalno ga proširivati. Vjeronauk, propovijed, konferencije, katolička štampa — to su sredstva i načini kako možemo održati tempo koji je potrebam da ostanemo na visini znanja pravog katolika.

Koliki vjernici smatraju da vjeronauk nije baš neophodno potreban. Možda jest potreban za niži uzrast školske djece, ali viši razredi osmoljetke, srednje škole — njima vjeronauk ne treba! Takvo bi mišljenje bilo ispravno kad bi vjeronauk služio samo za to da se — recimo — djeca spreme za prvu svetu ispovijed i Pričest. No to je krivo. Vjeronauk ne pruža samo minimalno vjersko znanje, nego treba naučiti nove naraštaje na praksu katoličkog života, a za to nije dovoljno mjesec ili dva prvopričesničke pouke, nego **treba polaziti vjeronauk barem kroz sve godine osnovnog školovanja — to znači**

kroz cijelu osmoljetku. Tko misli ozbiljno na život, taj će rado priznati da mu i vjeronaučna pouka u srednjoj školi pruža mnogo za kršćanski život u razvojnim godinama.

Pa ni odrasli vjernici se ne bi smjeli zadovoljiti onim znanjem o vjeri koje su stekli u djetinjstvu. Za njih postoji mogućnost za proširivanje vjerskog znanja preko dobrih knjiga i katoličke štampe. Razni glasnici, vjerske novine, brošurice i knjige, koje obrađuju životne probleme s katoličkog gledišta — pružaju obilje građe koja može pomoći da se utvrdimo u vjerskom znanju i životu po vjeri.

● Katolik je onaj za koga su duhovne vrednote stvarnost

»Znam, dijete moje, da se volite, ali ti znaš da je on rastavljen. Takav čovjek nije za tebe, on ne može biti tvoj muž. Mi smo tatolici. Duša i savjest je za nas stvarnost. Ne smijemo pogaziti savjest za volju osjećaja.«

Majka koja je tako govorila, stavila je duhovne vrednote ispred svih ostalih. Postupila je kao što bi morao postupiti svaki katolik. Bog, duša, vječni život, nebo, pakao — to su za pravog katolika stvarnosti barem toliko vrijedne kao ostale opipljive

stvarnosti. Stoga svakoga tko trguje sa savješću, dušom, nadnaravnim vrednotama, ne možemo priznati kao pravog vjernika.

Pripovijedali su mi o čovjeku koji je za volju »dobre partije« dao svoju kćerku na tako zvani pokusni brak: ako se budu mogli slagati, onda će se uzeti za stalno — ako ne, onda će se razići nakon šest mjeseci kao da se ništa nije dogodilo. Recite, dragi prijatelju, zar to ne znači trgovati poštenjem i dušom svoje vlastite kćerke? Ili što da kažemo o ovakvoj majci: »Mama — govori curica od 15 godina majci — ja više ne idem na pašu. Tamo su dečki koji se loše ponašaju«. »Ali, tko će onda ispuštati blago? Znaš da nema nikog drugog.« Nakon nekoliko dana djevojka je ponovila svoj zahtjev uz riječi: »Mama, oni su zločesti. Ne daju mi mira.« — »Mama, ja više ne idem! Tuci me, ali ne mogu. Mama, ja sam djevojka!« Sad je tek majka shvatila o čemu se radi. Za očekivati je da će naći kakvo pametno rješenje. Ali ona joj je odgovorila: »Ma, kćeri moja, kako ćeš se udati ako ne budeš s momcima.«!!! Krasna mati, zar ne? Zar to ne znači trgovati tijelom i dušom svog vlastitog djeteta?

Gospođo, kako to da vašeg Ivicu više ne viđam ni na vjeronauku ni na svetoj Misi?« — »Kako ne, velečasni, pa ja ga šaljem.« odgovorila je. Kad ni kroz mjesec dana nije dolazio, zainteresirao sam se gdje je. Saznao sam da je s još nekim ne baš dobrim dečkima zapao u nekakvu »klapu«. Društvo im prave dvije djevojčice od 14 godina koje do sad još nisam vidio u crkvi. Čuje se o njima svašta. Viđali su ih i s odraslim ljudima u obližnjem gradu. »Pa, ja ga šaljem, velečasni.«

Da, mama, ti ga šalješ, ali ne vodiš brigu da li on stvarno dolazi. Preče ti je tvoje polje, ili tvoja uredna soba, ili ured ili poduzeće, nego li vlastito dijete. Zar to ne znači izdati vlastitu savjest? Zar bi mogli u takvom stanju staviti ruku na srce i izjaviti: Ja sam katolik. Ja sam katolikinja!?

Koliko ima naših vjernika, koji »za zdjelu leće« prodaju svoje uvjerenje i svoju pripadnost Katoličkoj Crkvi? »Ma, velečasni, ja vjerujem u srcu i molim se kod kuće.« To je lijepo, ali nije dosta. Mi imamo ne samo dušu nego i tijelo. Naravno je da ono što nosimo u duši, pokazujemo i na vani. Inače smo licemjeri, pobijeljeni grobovi: izvana huj,

iznutra fuj! — Znam, teške su to riječi, Ali su istinite. Moraju mi otvoriti oči. Za tim se ide. **Katolik za koga njegova vjera, njegova duša, savjest i vječne istine — nisu stvarnost, nije nikakav katolik.** On je suha hrana na stablu svete Crkve.

Dragi prijatelji, pogledajte u svoj život, u svoje postupke. Da li ste s njima zadovoljni? Ima li vam savjest što predbaciti?

Sad je božićno vrijeme. Znam, slavite Božić. Sigurno imate i bor u kući i držite narodne običaje vezane uz to. Pozvali ste i svećenika da blagoslovi vaš dom i sve u njemu. To je u redu. Ali iza Božića počinje siva svakidašnjica, jednolični dani i nedjelje, gdje bih ja isto tako morao pokazati da sam član Katoličke Crkve: svagdanjom molitvom, nedjeljnom svetom Misom, slanjem djece na vjeronauk, čitanjem vjerske štampe, kršćanskim životom u obitelji. Da li u tvojoj kući toga stvarno ima? Što od navedenoga tebi manjka?

»Blagoslovi, Bože, ovu kuću, — govori svećenik kod trokraljskog blagoslova — da bude u njoj zdravlje, čistoća..., potpuno izvršivanje Božjeg zakona i zahvaljivanje Presvetom Trojstvu«. Evo vam, dragi prijatelji, najjednostavnijeg progra-

ma za vaš katolički život. Evo vam natuknica koje vas moraju podržavati da ustrajete u svojoj vjeri i u životu po njoj.

Avo vam, dragi prijatelji, i ova knjižica pomogne da budete dobri katolici, potpuni katolici, onda nije uzalud napisana. Onda trud u nju uložen ne će ostati jalov. A to je i bila jedina svrha ove knjižice: da vam pomogne u pravom, iskrenom, dubokom životu po našoj svetoj katoličkoj vjeri.

Izdano kao rukopis — Izdao i odgovara:
Vinko Kanižaj, Rkt. župski ured, Daruvar,
1964. g.

Tisak: »Tipografija«, Đakovo